

УПРАВНО ПРАВО
СТУДИЈСКА ГРУПА
2019 - 2020

УПРАВНИ СПОР

Петар Николић 17/24
Ана Кнежевић 17/32
Мила Пејић 17/39
Страхиња Мићуновић 17/287

Вукашин Станковић 17/348
Срђан Ђурђевић 17/523
Јована Ђоројевић 17/565

Предмет управног спора

- Два су начина законског постављања предмета управног спора:
- **Метод генералне формуле – систем опште клаузуле**
 - одређивање општих особина предмета управног спора, уз предвиђање ужег или ширег поља изузетака – негативном енумерацијом.
- **Метод прецизног навођења – систем позитивне нумерације**
 - исцрпно набрајање група случајева, правних ствари у оквиру којих је управни спор дозвољен.

Генерална формула предмета управног спора у домаћем праву

- **УСТАВ РС члан 198:**

- Појединачни акти и радње државних органа, организација којима су поверена јавна овлашћења, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, морају бити засновани на закону.
- Законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита.
- У управном спору суд се бави постављеним правним питањем законитости одређеног појединачног (у)правног акта или изостанка његовог доношења.

Предмет управног спора

- Закон о управним споровима члан 3:
 - у управном спору суд одлучује о законитости *коначних управних аката*, осим оних у погледу којих је предвиђена другачија судска заштита.
 - у управном спору суд одлучује и о законитости *коначних појединачних аката* којима се решава о праву, обавези или на закону заснованом интересу, у погледу којих у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита.
 - Суд у управном спору одлучује и о законитости *других коначних појединачних аката* када је то законом предвиђено.
- Члан 4 овог закона одређује појам управног акта :
Управни акт, у смислу овог закона, је појединачни правни акт којим надлежан орган, непосредном применом прописа, решава о одређеном праву или обавези физичког или правног лица односно друге странке у управној ствари.

Управна ствар према ЗУС-у

- Закон о управним споровима члан 5:
Управна ствар, у смислу овог закона, јесте појединачна неспорна ситуација од јавног интереса у којој непосредно из правних прописа произилази потреба да се будуће понашање странке ауторитативно правно одреди.

Управна ствар према ЗУП-у

Према члану 2 Закона о општем управног поступку **управна ствар**, у смислу овог закона, јесте појединачна ситуација у којој орган, непосредно примењујући законе, друге прописе и опште акте, правно или фактички утиче на положај странке тако што доноси управне акте, доноси гарантне акте, закључује управне уговоре, предузима управне радње и пружа јавне услуге. Управна ствар је и свака друга ситуација која је законом одређена као управна ствар.

Управна ствар према ЗУП-у

Дакле, ЗУП-а из 2016. г. знатно проширује појам управне ствари, тако да она, поред доношења управних аката и издавања јавних уверења (ЗУП из 1996), обухвата и доношење гарантних аката, закључивање управних уговора, предузимање свих управних радњи и пружање јавних услуга, као и сваку другу ситуацију која је законом одређена као управна ствар. Тиме је појам управне ствари изједначен са предметом управног поступка.

Однос појма управне ствари према ЗУС-у и ЗУП-у

- Проширени појам управне ствари није у нескладу са дефиницијом ЗУС-а, јер ће се Управном суду и даље, подносити тужбе искључиво против управних аката. Наиме, поводом приговора због неиспуњења обавеза органа из управног уговора, (не)предузимања управне радње или неодговарајућег пружања јавних услуга, доносе се управни акти у форми решења, које се, зависно од органа који је одлучивао о приговору, може нападати жалбом у управном поступку, па тужбом у управном спору или непосредно тужбом.
- Тиме пред Управни суд може да дође само питање законитости управног акта или ћутања управе у поступку доношења управног акта.

Надлежни орган

- Закон о управним споровима члан 6:
Надлежним органом, у смислу овог закона, сматрају се државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, привредна друштва, јавна и друга предузећа, установе, организације и појединци, као и посебни органи, када у вршењу јавних овлашћења решавају у управним стварима.

Дискрециони управни акти

- Акти донети по слободној оцени су акти код којих пропис овлашћује њиховог издаваоца да сам одлучи која ће солуција најбоље осликати законодавчеву вољу *in concreto*. Они такође могу бити предмет управног спора.
- Судска контрола се и у овом случају ограничава на њихову законитост.
- Тужилац нема право да побија, а суд није овлашћен да проверава правилност управног дискреционог оцењивања (целисходност).

Ћутање управе као предмет управног спора

- Персонални управни спор.
- Два су облика управног ћутања:
 1. Недоношење у року првостепеног акта по захтеву странке или *ex officio* у интересу странке, против кога није допуштена управна жалба.
 2. Недоношење у року другостепеног акта, по жалби на првостепени акт, односно на првостепено ћутање.
- Ћутање мора бити коначно са становишта управног поступка, али не због пропуштања рока за жалбу!

Рокови релевантни за ћутање управе

- Закон предвиђа два сукцесивна рока између којих не постоји директна временска веза.
- Тек када протекну оба рока, а тражени управни акт не буде издат, странка стиче процесно право на покретање управног спора против ћутања управе.
- Први рок износи 60 дана (од дана подношења захтева односно жалбе).
- Други, накнадни рок за издавање решења износи 7 дана (у питању је „пожурница“, којом странка по истеку првог рока поново тражи од органа да донесе акт).
- Непоступање тужиоца по оба **одложна рока инструкционе природе** доводи до одбацивања тужбе (слајд 21.)

Предмет управног спора у случају ћутања управе

Тужба није уперена на непостојећи акт претпостављено негативне садржине већ се њоме напада сама чињеница ћутања у ситуацији када је орган наводно био дужан да донесе одређени (у)правни акт. Следи да је предмет спора питање законитости тј. основаности ћутања управе у конкретном случају. Суштина је у првенственој заштити процесног права тужиоца на решавање о његовој управној ствари. Стога је садржина тужбеног захтева да суд нареди туженом органу да реши управну ствар, да бар накнадно изда захтеван акт са својством коначности.

Учесници управног спора

- Поред суда, учесници су и две супротстављене стране, тужилачка и тужена страна, а може се појавити и заинтересовано лице (у дво или вишестраначким управним стварима).
- У управном спору се могу појавити и заступници странака, сведоци, вештаци, тумачи итд.

Суд

- Управне спорове решава Управни суд са седиштем у Београду.
- Може имати судска одељења ван седишта Суда - установљена су три таква одељења у Крагујевцу, Нишу и Новом Саду.
- Суд решава у трочланом већу, осим ако другачије није предвиђено
- Врховни касациони суд надлежан је за ванредно преиспитивање судске одлуке Управног суда.

Странке у управном спору

- **Тужилац**

- Правно легитимисано лице за подношење тужбе, покреће спор.
- У својству тужиоца могу се појавити две групе правних субјеката:
 1. Незадовољна странка из управног поступка, по правилу неуспешни жалилац;
 2. Овлашћени државни орган: јавни тужилац и државни, односно јавни правобранилац.

- **Тужена страна**

- Орган чији се акт или ћутање оспорава
- Пасивно легитимисан
- Може бити издавалац првостепеног акта на који је жалба била унапред искључена или другостепеног акта, донетог по жалби

Заинтересовано лице у управном спору

- Свако треће лице коме би поништај оспореног управног акта непосредно био на штету.
- *Својство странке* – иста права и дужности.
- Има право да води поступак против другостепене одлуке, али је управни поступак за ово лице повољно завршен, па нема интерес да води управно спор у тој управној ствари у својству тужиоца. Стога се оно у спору налази на страни туженог органа.

Разлози за покретање и вођење управног спора

- Управни спор се може водити једино из разлога *законитости*, никако не може из разлога целисходности.
- Тужбом ће странка у управном спору напасти управни акт који је **формално** или **материјално** незаконит.
- У тужби или током спора може се поставити и споредан захтев (повраћај одузетих ствари и/или накнада штете).

Формалноправна незаконитост

1. Ненадлежност (при чему је апсолутна стварна ненадлежност разлог ништавости на коју се пази *ex officio* – по службеној дужности);
2. Повреда правила управног поступка (ЗУП и специјални прописи за посебне управне области);
3. Недостаци у погледу утврђивања чињеничног стања (неправилно, погрешно утврђено чињенично стање...);
4. Недостаци у форми (у)правног акта.

Материјалноправна незаконитост

1. „Није никако примењен закон“ (примењен погрешан материјални пропис)
2. „Није правилно примењен материјални закон“
Код дискреционих управних аката постоје још 2 разлога материјалне незаконитости:
 - а) прекорачење овлашћења на дискрециону оцену и
 - б) вршење дискреционе оцене противно циљу поверавања овлашћења

Појам тужбе и рок њеног подношења

- Формално дефинисање: прописно састављени поднесак благовремено упућен суду од стране активно легитимисаног лица, ради покретања управног спора и остварења правне заштите у некој управној ствари.
- Материјално дефинисање: тужбени захтев усмерен на уклањање коначног (у)правног акта или остваривање права странке на решавање (случај ћутања управе).
- *Рокови* за подношење:
 - а) странка – 30 дана од дана достављања акта
 - б) орган овлашћен за подношење тужбе - 30 дана од дана достављања акта
 - в) јавни тужилац – 60 дана од дана достављања странци, ако му није непосредно достављен
 - г) странка која није учествовала и није јој достављен управни акт – исто као код јавног тужиоца
 - д) код ћутања управе – двоструки/сукцесивни рокови (12. слајд презентације)

Садржина тужбе и њена предаја

- Подаци о тужиоцу;
- Означење на шта је управљена тужба;
- Правац и обим у коме се тражи поништавање;
- Захтеви за накнаду штете/повраћај ствари;
- (код ћутања управе) + копија захтева о накнадном тражењу, пожурница, доказ о њиховој предаји
- (ако се оспорава управни акт) + оспорени акт
- (подношење преко пуномоћника) + пуномоћје

Тужба се суду може предату на различите начине: *непосредно* у писаном облику; *поштом* (било да је реч о обичној или препорученој пошиљци); *усмено на записник*; у *електронском облику*; предаја *војној јединици/установи*.

Ако не буде предата надлежном суду, ненадлежни суд прослеђује тужбу надлежном и сматраће се да је благовремено поднета чак и у случају ако у надлежни суд стигне са закашњењем, под условом да се то може приписати незнању или омашци странке.

ТУЖИЛАЧКА ЛЕГИТИМАЦИЈА

ОСНОВАНОСТ ТУЖБЕНОГ ЗАХТЕВА

- Право да се у управном спору странка појави у улози тужиоца.
- „Улазна врата“ у поступак за тужиоца.
- Од легитимације не зависи успех тужиоца у поступку.
- Није чиста процесна претпоставка за појављивање у поступку као што је то активна легитимација.
- Суд, улазећи у меритум одлучује да ли ОДБИЈА или УСВАЈА тужбу.

Тужба се одбацује РЕШЕЊЕМ, што значи да би суд, без улажења у суштину управног спора (основаност тужбе), одлучио да се покренути спор даље не води. Против овог решења могуће је поднети приговор, о коме се одлучује решењем и то у року од 8 дана од достављања решења о одбацивању. О приговору одлучује посебно веће састављено од троје судија . Приговор се може одбацити, одбити и усвојити. Само у последњем случају управни спор се наставља.

Одбацивање тужбе због неотклоњене неуредности

- Ако је тужба била *непотпуна* и/или *неразумљива*, суд ће тужиоцу оставити рок да отклони ове недостатке.
- У случају да тужилац не отклони недостатке односно не отклони их у остављеном року, тужба се решењем одбацује.

Одбацивање због крупних процесних грешака

1. невалидност активне легитимације;
2. неблаговремена/ превремена тужба;
3. препреке односног акта (није појединачни правни акт, постоји друга судска заштита, није претходно изјављена жалба која је била допуштена...);
4. већ је правноснажно пресуђено у истој управној ствари (деловање начела *ne bis in idem*)

Да ли тужба одлаже извршење нападнутог акта?

- Правило је да тужба не одлаже извршење (у)правног акта. Од овог правила постоји изузетак (*одложно дејство тужбе*) ако су кумулативно испуњене следеће претпоставке:
 1. постојање захтева активно легитимисаног,
 2. чињеница да би се извршењем њему нанела тешко поправљива штета,
 3. одлагање није противно јавном интересу и
 4. тиме се не би нанела већа ненадокнадива штета противној странци.
- Могуће је да се и *ПРЕ* подношења тужбе затражи одлагање извршења у случају хитности, као и у случају да постоји претходно искоришћена жалба НЕодложног дејства, а поступак по њој је и даље у току.
- О обе врсте захтева суд одлучује најкасније у року од 5 дана од његовог пријема.

Припремни („претходни“) поступак

- При решавању управног спора разликују се **припремни („претходни“)** и **одлучујући („редовни“)** поступак.
- У фази припремног поступка, суд проверава формалнопроцесну зрелост тужбе и елементарну формалнопроцесну подобност оспореног акта.
- Исход претходне судске контроле може да буде:
 - а) одбацивање тужбе решењем, које доноси судија појединац и на које се може уложити приговор у року од 8 дана, о коме одлучује трочлано веће Управног суда*
 - б) поништавање акта пресудом, због битних недостатака који онемогућавају мериторну оцену његове законитости*
 - в) настављање поступка*
- Тужилац је овлашћен да одустане од тужбе све до доношења одлуке суда, који тада решењем обуставља поступак. Против решења о обустављању поступка може се уложити приговор трочланом већу Управног суда.

Тужба и тужбом оспорени акт у припремном поступку

- У погледу **тужбе** проверава се:
 - а) њена уредност – разумљивост и потпуност
 - б) постојање елементарних процесних услова за вођење спора (нпр. допуштеност, активна легитимација, благовременост)
- У погледу **тужбом оспореног акта**, суд нарочито пази на постојање:
 - а) разлога ништавости
 - б) других битних недостатака који онемогућавају мериторну оцену његове законитости

Достављање тужбе на одговор

- Тужба се шаље на одговор туженој страни и заинтересованим лицима. Одговор се даје у року – **не дужем од 30 дана.**
- Тужена страна је дужна да достави суду **све списе који се односе на предмет.** Ако то не уради у року од **8 дана**, суд може решити ствар и **без списка**, тако што **сам** утврђује чињенично стање (пример обавезног одржавања усмене расправе у управном спору).
- Смисао одговора на тужбу је у побијању тужбених навода.
- На захтев **суда** пред којим се води управни спор, **сви** државни органи, органи аутономне покрајине, јединица локалне самоуправе и органи јавне власти, **дужни** су да **доставе исправе** којима располажу у року који суд одреди.

Нови управни акт у управносудском поступку

- Тужени орган може да изда нови управни акт:
 1. којим **мења** или **поништава** тужбом оспорени акт или
 2. који представља **накнадно издати** акт
- Тужилац је тада дужан да се изјасни **у року од 15 дана** у вези са новодонетим решењем.
- Реакција тужиоца поводом накнадног акта може бити тројака:
 1. може изјавити да **није задовољан** новим управним актом - суд наставља поступак са преиначеном тужбом и предметом;
 2. да изјави **да је задовољан** накнадним управним актом - суд решењем обуставља поступак;
 3. да у остављеном року за изјашњавање „**ћути**“ – суд решењем обуставља поступак, јер се сматра да његово ћутање представља одобравање новог акта.

Одлучујући („редовни“) поступак

- Суштина одлучујућег поступка је у **мериторном решавању спора.**
- Суд утврђује чињенице на **усменој јавној расправи**, да би могао да испита **законитост оспореног акта** у границама тужбеног захтева и да о томе донесе **пресуду.**
- Суд није везан захтевом тужбе за решавање ствари у пуној јурисдикцији.
- На ништавост управног акта суд пази по службеној дужности.

Утврђивање чињеница на усменој јавној расправи

- Према члану 6. Европске конвенције, који је записан и у члану 32. Устава РС, прописује се **обавезност јавне расправе у сваком** судском поступку.
- Суд је **нарочито дужан** да одржи усмену јавну расправу у следећим случајевима:
 - а) због сложености предмета спора*
 - б) ради бољег разјашњења ствари*
 - в) када је у управном поступку учествовало две или више странака са супротним интересима*
 - г) када сам суд утврђује чињенично стање ради решавања у пуној јурисдикцији*
 - д) код решавања спора без списка*
- Суд је дужан да посебно наведе **разлоге због којих није одржао** усмену расправу. То је дозвољено у случају да је предмет спора такав да очигледно **не изискује** непосредно саслушање странака.

Утврђивање чињеница на усменој јавној расправи

- Одлуку да се одржи усмена расправа доноси **надлежно судско веће**.
- Председник већа руководи расправом и позива странке и заинтересована лица.
- На расправи први добија реч судија, затим тужилац, и на крају заступник туженог и заинтересована лица.
- Изостанак странке **не задржава** рад суда, нити доводи до **обустављања** управносудског поступка.
- Правне празнине ЗУС-а у уређивању управносудског поступка, **супсидијарно и сходно** се допуњавају одговарајућим одредбама **парничног закона**.

Трошкови управносудског поступка

- Трошкове спора чине издаци настали **у току** или **поводом** спора.
- Редовни трошкови у управносудском поступку су издаци за судске таксе – за тужбу, пресуду и правна средства, као и трошкови за вештачење, увиђај, за заступање и слично.

Завршетак управносудског поступка (одлучивање суда)

ПРЕСУДА	РЕШЕЊЕ
<ul style="list-style-type: none">• Поступак се мериторно окончава• Представља одлуку о правној судбини тужбом оспореног акта	<ul style="list-style-type: none">• Поступак се немериторно окончава• Њиме се не изриче оцена о законитости тужбом оспореног акта

Судско решење

- Представља процесно-правни, немериторан акт суда у управном спору (како у поступку по тужби тако и у поступцима по ванредним правним средствима).
- Постоје два случаја када је ипак мериторни правни акт:
 1. У ситуацији када се решењем судски одлучује непосредно у управној ствари (у пуној јурисдикцији) у извршењу пресуде коју тужени пасивно не поштује, тј. незаконито “ћути” уместо да је извршава;
 2. Када се новчано кажњава руководилац органа.

ПОДЕЛА СУДСКИХ РЕШЕЊА

Постоје две типичне групе:

1. Она којима се поступак усмерава:

- Решење о одлучивању о захтеву за одлагање извршења оспореног акта;
- Решење о искључењу јавности са усмене расправе.

2. Она којима се поступак завршава без одлуке о законитости акта који је оспорен тужбом, односно одлуке суда нападнуте ванредним правним леком:

- Решење којим се тужба одбацује због њене неуредности или из других законских разлога;
- Решење којим се управносудски поступак обуставља - у случају да тужени поништи или измени оспорени акт или накнадно донесе првостепени, односно другостепени управни акт и тим решењем тужилац буде задовољан или ако тужилац одустане од тужбе.

ПОДЕЛА СУДСКИХ РЕШЕЊА

- Процесна решења се деле на:
 1. Она која доноси судија појединац у претходном поступку;
 2. Она која доноси судско веће по уложеном приговору на решења судије појединца.
- Изузетак је ситуација код које је тужилац изричито изјавио да није задовољан новим решењем туженог органа, када непосредно процесно одлучује судско веће, а не судија појединац.
- Када се доносе решења о одбацивању, односно обустављању управносудског поступка по ванредним правним средствима, одлучује Управни суд, односно Врховни касациони суд у трочланом већу.

Судска пресуда

- У поступку по тужби, пресудом - као мериторним правним актом суда - изриче се оцена о:
 1. Законитости оспореног (у)правног акта - по изузетку у претходном поступку, а по правилу у “одлучујећем поступку”;
 2. Законитости оспореног “ћутања управе”;
 3. Самој управној ствари - спор пуне јурисдикције.

Пресуда као сложени акт

- У два случаја, судска пресуда је садржински мешовит акт:
 1. Код спора пуне јурисдикције она је и судски/управносудски и чист управни акт зато што суд сукцесивно решава и судску ствар (управни спор) и управну ствар - када непосредно одлучује о правима и обавезама странке - тужиоца.
 2. Код решавања о парничним стварима у управном спору где се пресуда исказује као сложени акт: делом је управносудски (у погледу поништавања оспореног акта), а делом парничносудски (у погледу одлучивања о захтеву тужиоца за повраћај ствари, односно за накнаду штете скопчаних са извршењем судски уклоњеног акта).

Судска пресуда

- Суд пресудом решава у пуној јурисдикцији и када надлежни орган активно не поступа по правноснажној судској пресуди.
- Једини изузетак је када се, по захтеву тужиоца, пресудом само утврђује да је тужени поновио свој ранији акт који је већ једном судски поништен у управном спору.
- Пресудом се мериторно одлучује и по поднетим ванредним правним лековима у управном спору: по захтеву за преиспитивање судске одлуке и по тужби за понављање поступка.

Доношење пресуде

- Суд доноси пресуду већином гласова.
- Већање и гласање се одвија без присуства странака.
- Суд ће, по завршеној расправи, одмах донети и објавити пресуду заједно са најважнијим разлозима.
- У сложеним случајевима суд може најкасније у року од 15 дана од дана закључења расправе да донесе пресуду.
- Ове одредбе **сходно се** примењују и на доношење судских решења.

Саставни делови пресуде (решења)

1. Увод

2. Диспозитив

3. Образложење пресуде

4. Поука о правном
средству

Република Србија
УПРАВНИ СУД
У. 69089/10
22.08.2010. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд у Београду, у већу састављеном од судија: Милена Миленовић, председник већа, Јадранка Јеличић и Петар Петовић, чланова већа, са Михајлом Микићем, као записничаром, решавајући одлучујући у управном спору по тужби тужиоца _____ кога заступа _____ ул. _____ бр. _____, против решења туженог _____, ради поништаја решења бр: 11-00-01457/2010-03 од _____ године, у предмету _____ у нејавној седници већа одржаној дана _____ године, донео је

П Р Е С У Д У

ТУЖБА СЕ УВАЖАВА, ПОНИШТАВА решење _____ бр. _____, од _____ године и предмет **ВРАЋА** надлежном органу на поновно одлучивање.

Образложење

Из изнетих разлога, Управни суд Србије је, на основу чл. _____ Закона о управним споровима („Службени гласник РС бр. 111/09) одлучио као у диспозитиву ове пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ
дана _____ године, У. 69089/10

Записничар
_____ М.П.

Председник већа -судија

Саставни делови пресуде

- Садржина пресуде (прилагођено важи и за судско решење) има најпре **уводни део**:
 1. Означење суда и тачно поименце чланова већа које је пресуду донело;
 2. Означење странака (и њихових заступника);
 3. Кратко излагање предмета спора;
 4. Дан када је пресуда изречена и објављена
- Затим следи одлука о предмету спора, о правној судбини тужбе и оспореног акта (односно о правним последицама управног ћутања) - **диспозитив пресуде**

Садржина пресуде

- Диспозитив пресуде мора бити одвојен од образложења.
- Пресуду у оригиналу потписују председник већа и записничар.
- Пресуда се издаје странкама у овереном препису.

Правна средства у управном спору

- Путем правних средстава предвиђених ЗУС-ом остварује се судска контрола судских одлука - пресуда, односно решења донетих у управном спору.
- Проверавањем законитости одлучивања у тим судским стварима остварује се посредно и судска контрола у управним стварима - судска контрола законитости управног акта поводом чијег оспоравања је управносудски поступак и покренут.

Правна средства у управном спору

- Пошто је управни спор у Србији једноступен све пресуде су правноснажне, односно не постоји редовно правно средство којим се може оспоравати одлука у управном спору.
- Против пресуде донете у управном спору не може се изјавити жалба.
- У управном спору постоје искључиво два ванредна правна средства:
 1. Захтев за преиспитивање судске пресуде
 2. Понављање поступка

Захтев за преиспитивање судске пресуде

- Захтев могу поднети странка из управног спора и јавни тужилац.
- Он је уперен против одлуке управног суда, а адресован Врховном Касационом суду.
- Подноси се у следећим случајевима:
 1. *када је суд одлучивао у пуној јурисдикцији;*
 2. *када је то законом предвиђено;*
 3. *у стварима у којима је била искључена двостепеност у управном поступку, како би интегрална правна заштита у управним стварима била уравнотеженија и комплетнија.*

Рок за подношење захтева и садржина захтева

- Захтев се подноси *Врховном касационом суду* у року од 30 дана од достављања странци, односно надлежном јавном тужиоцу одлуке суда против које се захтев подноси.
- Ако надлежном јавном тужиоцу није достављена одлука суда, он може поднети захтев у року од 60 дана од дана достављања одлуке суда странци којој је последњој достављена.
- Захтев садржи означавање судске одлуке чије се преиспитивање предлаже, означавање подносиоца захтева, као и разлоге и обим у коме се предлаже преиспитивање.

Поступање Врховног касационог суда

- Неразумљив или непотпун захтев Врховни касациони суд одбацује решењем против кога није дозвољена жалба.
- Ако је захтев недозвољен, неблаговремен или га је поднело неовлашћено лице Врховни касациони суд ће га одбацити решењем.
- Ако суд не одбаци захтев доставиће га супротној страни из управног спора која може, у року који суд одреди, поднети одговор на захтев.
- Врховни касациони суд побијану одлуку испитује само у границама захтева.

Поступање Врховног касационог суда

- Суд пресудом одбија или уважава захтев као основан.
- Ако уважи захтев суд може преиначити или укинути судску одлуку против које је поднет захтев.
- У случају да укине судску одлуку, предмет враћа суду чија је одлука укинута, а тај суд (Управни суд) је дужан да изведе све процесне радње и расправи сва питања на која му је указао Врховни касациони суд.

Понављање управносудског поступка

- *Понављање поступка је ванредно правно средство путем којег се по тужби странке проверава, од старне истог суда, законитост правноснажне одлуке донете у управном спору.*
- За примену овог правног лека потребно је:
 1. да странка благовремено поднесе тужбу за понављање поступка
 2. да постоји неки од ЗУС-ом признатих разлога за понављање поступка.

Законски разлози понављања

- Законски разлози понављања поступка се по својој садржини могу поделити у две целине:
 1. Нове правно релевантне чињенице;
 2. Битне процесне грешке при ранијем решавању.

1. Нове правно релевантне чињенице и околности

- То су оне чињенице и околности које су постојале и у време судског поступка који треба поновити, али и нови докази и околности које су наступиле након окончања поступка. То су следећи правни основи:
 1. Странка сазна за нове чињенице, или нађе или стекне могућност да употреби нове доказе на основу којих би спор био повољније решен по њу, а странка, без своје кривице није била у стању да те околности изнесе у ранијем поступку.
 2. Одлука је заснована на пресуди донесеној у кривичној или грађанској ствари, а та пресуда је касније укинута другом правноснажном судском одлуком

1. Нове правно релевантне чињенице и околности

3. Странка нађе или стекне могућност да употреби ранију одлуку донету у истом управном спору, а притом није била у стању да то учини у ранијем поступку, без своје кривице.
3. Став из накнадно донете пресуде Европског суда за људска права у истој ствари може бити од утицаја на законитост правноснажно окончаног судског поступка.

2. Битне процесне грешке

1. До одлуке суда дошло је услед кривичног дела судије или запосленог у суду, или је одлука издејствована преварном радњом заступника или пуномоћника странке, његовог противника или противниковог заступника или пуномоћника, а таква радња представља кривично дело.
2. Исправа на којој се заснива одлука је лажна или лажно преиначена, или је сведок, вештак или странка приликом саслушања пред судом дала лажан исказ, а одлука суда се заснива на том исказу.
3. Заинтересованом лицу није била дата могућност да учествује у управном поступку.

Иницирање понављања и рокови

- Тужбу за понављање поступка може да поднесе *тужилац у управном спору, тужени орган/страна и заинтересовано лице.*
- *Субјективни рок* за подношење тужбе износи 30 дана од дана када је странка сазнала за разлог понављања.
- *Објективни рок* је 5 година и рачуна се од правноснажности пресуде.

Ток одлучивања о понављању

- О тужби за понављање надлежни суд решава у нејавној седници.
- Одлучивање се обавља у две деонице:
 1. Процесно-припремна деоница
 2. Мериторна (одлучујућа) деоница
- У погледу свих врста одлука донетих у вези са понављањем поступка, могуће је поднети захтев за преиспитивање судке одлуке о коме одлучује Врховни касациони суд.

1. Процесно-припремна деоница понављања

- Суд проверава постојање главних процесних претпоставки за приступање понављању поступка.
- Суд доноси решење о одбацивању тужбе у три групе случајева:
 1. Када тужбу поднесе лице које за то није овлашћено;
 2. Због неблаговремености тужбе;
 3. Због чињенице да странка није учинила барем вероватним постојање законског основа за понављање.
- Ако суд утврди да нема основа за одбацивање тужбе, доставиће је противној странци и заинтересованим лицима, и позвати их да у року од 15 дана одговоре на тужбу.

Мериторна (одлучујућа) деоница понављања

- Након што суду стигне одговор на тужбу или након што протекне рок за одговор на тужбу, суд приступа мериторном одлучивању.
- Исход може да буде двојак:
 1. Доношење пресуде којом се одбија тужба за понављање;
 2. Доношење пресуде о уважавању тужбе и дозвољавању понављања, при чему ранија одлука бива укинута, у целини или делимично.
- Суд одлучује које ће се радње поновити а које неће и након поновљеног поступка доноси пресуду којом се претходна пресуда оставља на снази, укида или преиначује.

Обавезност и извршење правоснажних пресуда из управног спора

- Обавезност правоснажних пресуда донесених у управним споровима има, према ЗУС-у, значај **начела**.
- *Res iudicata*, односно пресуђена ствар, главно је обележје судске пресуде и указује на њену дефинитивност тј. стабилност утврђене ситуације. У процесном смислу, правоснажност судских одлука значи да их странке више не могу нападати. Штавише, суд не сме поново одлучивати о истој ствари - осим у посебно прописаним случајевима. Правило *ne bis in idem* повлачи обавезу одбацивања тужбе ако суд утврди “да већ постоји правоснажна одлука донесена у спору о истој ствари”.

Обавезност и извршење правоснажних пресуда из управног спора

- Дејство правноснажних судских пресуда је углавном *inter partes* тј. према тужиоцу, туженом органу и заинтересованом лицу. Ако је пресудом тужба уважена и оспорени акт поништен, обавезност судске пресуде се простире *erga omnes*. Дејства управног акта за сваког правног субјекта престају *ex tunc*. Тада се правни предмет враћа у оно стање у ком се налазио пре него што је управни акт и донесен, што правни субјекти морају знати и уважавати.
- Управносудски поступак је увек једностепен пошто жалба у управном спору не постоји (стога је првостепена пресуда увек одмах и правноснажна).

Обавезност и извршење правоснажних пресуда из управног спора

- Такође, прописана је обавеза суда да по новој тужби пресудом реши у пуној јурисдикцији када орган, после судског поништења његовог акта, у извршењу пресуде донесе нови тј. други акт који је у супротности са њом. Ова обавеза, по логици ствари, не постоји ако је у тој ствари пуна јурисдикција искључена законом. Ако суд сматра да не може да реши дату управну ствар због њене природе, он то мора у пресуди посебно образложити.
- У случају упорног пасивног непоступања по пресуди (након неуспешног тражења тужиоца од туженог органа да донесе ново решење), суд сам својим решењем решава управну ствар тј. извршава сопствену пресуду, доносећи неопходни појединачни (у)правни акт у форми судског решења.

Обавезност и извршење правоснажних пресуда из управног спора

- Ради успешнијег извршења правоснажних судских пресуда, тужилац има право на накнаду штете настале њеним неизвршењем или неблаговременим извршењем. Ово правило треба да делује упозоравајуће за јавну управу, јер је додатно мотивише да уредно испуњава своје обавезе, поштује закон и уважава ауторитет судске пресуде.
- Поставља се и питање да ли је суд у управном спору - покренутом по тужби против управног акта издатог у извршењу правоснажне судске пресуде - везан својим, у њој заузетим правним схватањем?

Обавезност и извршење правоснажних пресуда из управног спора

Прво, суд не би могао на пречац да отклони своје већ заузето правно схватање и определи се за неко друго које касније сматра исправним. Друго, у управном спору, покренутом у вези с извршењем већ правоснажне управносудске пресуде, мора се уважавати у међувремену промењено судско правно схватање о тој ствари.

- У каснијем спору суд ће процењивати законитост нападнутог акта са:

а) гледишта своје раније пресуде, осим ако је његово правно схватање у међувремену промењено или он нађе да више није одговарајуће;

б) гледишта законитости у границама тужбеног захтева.

Извршење пресуда

- Извршење правноснажних пресуда из управних спорова састоји се у поступању тужиоца, односно туженог по њима.
- Са гледишта дејства пресуде према тужиоцу, неопходно је разликовати:

1) Пресуду о одбијању тужбе као неосноване.

2) Пресуду о уважавању тужбе и поништавању оспореног управног акта.

3) Пресуду донету у пуној јурисдикцији.

Извршење пресуда

1) *Случајеви одбијања тужбе*

Са гледишта дејства пресуде према тужиоцу, у случају одбијања тужбе, њега обавезује акт који је неуспешно побијао - и који је дужан да изврши ако то до тада није учинио.

2) *Случајеви уважавања тужбе*

Ако је тужба уважена, а органу стављено у обавезу да у складу са пресудом донесе уместо поништеног акта нови управни акт - тужилац је овлашћен да захтева његово издавање. Када такав акт буде донесен, тужилац је овлашћен тј. дужан да по њему поступи.

3) *Случајеви спора пуне јурисдикције*

Ако је суд својом пресудом решио мериторно и саму управну ствар, у пуној јурисдикцији - таква пресуда у свему замењује оспорени акт тј. непосредно обавезује тужиоца.

Извршење пресуде према туженој страни

1) *Случајеви одбијања тужбе*

По основу пресуде о одбијању тужбе као неосноване, неуспешно побијани акт стиче по правилу правноснажност. Тужени орган не сме да доноси нови акт у истој ствари, под претпоставком да је правноснажним актом странка стекла неко право или су јој њим одређене неке обавезе. Код *одбијања тужбе у спору против ћутања* тужени орган нема ни право ни обавезу да доноси било какав акт у датој ствари.

Извршење пресуде према туженој страни

2) *Случајеви уважавања тужбе*

- При хипотези уважавања тужбе у спору због управног ћутања тужени орган је у извршењу пресуде дужан да донесе захтевани управни акт.
- Код пресуде о уважавању тужбе и поништењу акта, могуће су две ситуације:

а) када нема потребе за другим актом наместо поништеног, дејство пресуде испољава се у *обавези* тужене стране на даље нечињење у тој ствари, тј. на уздржавање од доношења новог акта.

б) када је потребно донети други акт у извршењу судске пресуде, тужени орган је, при доношењу новог акта, везан правним схватањем суда и примедбама у погледу поступка. Надлежни орган мора да донесе нови акт без одлагања, а најкасније у *року од 30 дана* од дана достављања пресуде. У складу с тим, у пракси се може поступити *тројако*:

Извршење пресуде према туженој страни

а) тужена страна, надлежни орган у извршењу пресуде донесе у законском року нови акт, у **свему у складу** са правним схватањем суда и примедбама у погледу поступка.

б) тужена страна у извршењу пресуде донесе у законском року нови акт али **противно** правном схватању суда и/или примедбама у погледу поступка. Тада ће тужилац вероватно бити незадовољан новим актом и против њега ће поднети тужбу. Суд ће у управном спору, када утврди да његова ранија пресуда није поштована - поништити предметни акт и новом пресудом решити мериторно и саму управну ствар, у пуној јурисдикцији, осим ако је она законом искључена или то није могуће због природе ствари.

После тога, тужена страна не сме у истој ствари да доноси ново решење а пресуда у свему замењује акт надлежног органа и непосредно обавезује тужиоца.

Извршење пресуде према туженој страни

в) тужена страна у извршењу пресуде **не доноси у законском року никакав акт, противно својој обавези.**

Управно ћутање у извршењу пресуде правно настаје када надлежни орган не донесе одмах, а најкасније у року од 30 дана, нови управни акт. Тада је тужилац, у циљу правоваљаног извршења пресуде, овлашћен да се прво обрати органу тј. туженој страни, тражећи доношење акта. Ако надлежни орган не изда одговарајући акт ни за седам дана од поновљеног тражења, тужилац је овлашћен да се обрати суду чија се пресуда не извршава.

Суд се прво обавештава од стране надлежног органа о разлозима недоношења акта а ако то обавештење орган не пружи одмах тј. најкасније у року од *нових* 7 дана од судског обраћања, суд сам мериторно одлучује о тој управној ствари, решењем, уколико природа ствари то дозвољава.

Такав управни акт тј. решење суда, непосредно је извршан и замењује неиздати акт надлежног органа.

Извршење пресуде према туженој страни

3) случајеви спора пуне јурисдикције

Пресуда којом је суд, пошто је поништио оспорени акт - не враћајући предмет надлежном органу на поновно решавање - одлучио у пуној јурисдикцији, у свему замењује поништени акт. Та пресуда непосредно обавезује странку - тужиоца, при чему тужени орган не сме доносити нови акт у истој ствари.

Новчано кажњавање руководиоца органа

- Нови ЗУС, за разлику од старог, предвиђа новчано кажњавање.

Суд може новчано казнити руководиоца органа који не поступи по законској обавези достављања исправа као и оног руководица органа који (активно или пасивно) не поштује правноснажну пресуду.

При томе, утврђује се да се “новчане казне изречене по овом закону извршавају по службеној дужности”.